

Sygn. akt I ACa 655/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jerzy Bess

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2023 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Gminy (...)K. - (...)

przeciwko D. P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 11 marca 2022 r., sygn. akt I C 3376/21

oddala apelację.

Sygn. akt I ACa 655/22

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 maja 2021 r. strona powodowa Gmina (...) K. wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 93 720,30 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dat i kwot wyszczególnionych w pozwie, wynikającej z należnych stronie powodowej opłat z tytułu bezumownego korzystania z lokalu użytkowego położonego w K. os. (...) oraz opłat niezależnych od właściciela (media) za okres bezumownego korzystania z lokalu.

Nakazem zapłaty z dnia 20 września 2021 r. wydanym w postępowaniu upominawczym tut. Sąd w całości uwzględnił żądanie strony powodowej.

Pozwany D. P. w sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 25 października 2021 r. wniósł o uchylenie nakazu zapłaty w całości, oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 marca 2022 r. sygn. akt I C 3376/21 w pkt 1 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 89 560,47 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dat i kwot wskazanych w pozwie, w pkt 2 oddalił powództwo w pozostałym zakresie (tj. co do kwoty 4.159,83 zł), natomiast w pkt 3 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.598,80 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (tj. 95 % kosztów postępowania należnych stronie powodowej).

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy przedstawił m.in. następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do podstawy faktycznej złożonego pozwu. Opierała się ona na twierdzeniu, że istniejący pomiędzy stronami stosunek prawny w postaci umowy najmu lokalu użytkowego wygasł na skutek wypowiedzenia dokonanego przez Gminę (...) K.. Z tego też powodu od chwili ustania umowy stronie powodowej przysługuje prawo żądania zapłaty z bezumowne korzystanie z lokalu oraz opłat należnych dla wynajmującego.

Przedłożony przez stronę powodową materiał dowodowy, a w szczególności dokument wypowiedzenia z 22.11.2019 r. umowy najmu potwierdza fakt wypowiedzenia ze skutkiem na 16.12.2019 r. Zatem od dnia 17.12.2019 r. zachodzi stan korzystania z lokalu użytkowego bez podstawy prawnej. Zgodnie z art. 675 § 1 k.c. po zakończeniu stosunku najmu najemca jest zobowiązany do zwrotu rzeczy wynajmującemu w stanie niepogorszonym. Pozwany nie spełnił tego obowiązku bo nie zwrócił lokalu, co skutkowało wytoczeniem przeciwko niemu powództwa o eksmisję z zajmowanego lokalu.

Nie ulega wątpliwości, że niezwrócenie przedmiotu najmu przez najemcę w umówionym terminie lub po rozwiązaniu stosunku najmu w wyniku wypowiedzenia narusza jeden z podstawowych obowiązków byłego najemcy i stanowi nienależyte wykonanie umowy. Stan taki stwarza obowiązek naprawienia wynikłej stąd szkody na podstawie art. 471 k.c., zgodnie z którym dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zakres obowiązku odszkodowawczego określa art. 361 k.c. odsyłający jednak w pierwszej kolejności do postanowień obowiązującej między stronami umowy.

Do przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej dłużnika należy zatem w pierwszej kolejności powstanie szkody majątkowej po stronie wierzyciela. Po wtóre szkoda ta musi być spowodowana niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania przez dłużnika. Po trzecie wreszcie pomiędzy szkodą a niewykonaniem (lub nienależytym wykonaniem) zobowiązania musi istnieć adekwatny związek przyczynowy.

Wszystkie powyższe przesłanki zostały w niniejszej sprawie spełnione. Ma miejsce szkoda strony powodowej, czyli różnica między jej obecnym stanem majątkowym a stanem jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzeniem wywołujące szkodę. Strona powodowa nie uzyskuje korzyści majątkowych związanych z możliwością wynajmowania należącego do niej lokalu albowiem pozwany zajmuje ten lokal nie posiadając w tym zakresie tytułu prawnego i nie płacąc za korzystanie z cudzej rzeczy. W tym powiązaniu przejawia się adekwatny związek przyczynowy. Zakres odszkodowania określał § 8 umowy stron. W niniejszej sprawie pozwany nie kwestionował wysokości wynagrodzenia (odszkodowania) za bezumowne korzystanie z nieruchomości, które wykazane było w przesyłanych mu notach obciążeniowych oraz fakturach (tym samym była to okoliczność bezsporna). Podobnie ocenić należy zagadnienie zwrotu należności za wykorzystane przez pozwanego media, które były refakturowane na niego przez stronę powodową. Skoro pozwany korzysta z lokalu powinien ponosić koszty zużycia mediów i zwrócić stronie powodowej wskazane w fakturach kwoty.

Biorąc zatem powyższe okoliczności pod uwagę, w ocenie Sądu stronie powodowej przysługiwało wobec pozwanego skuteczne roszczenie o zapłatę wskazanych w pozwie należności za okres od 17.12.2019 r. do 31.08.2020 r., które zasądzono zostały w punkcie 1 wyroku.

Częściowe oddalenie powództwo (pkt 2 wyroku) dotyczyło kwestii podatku Vat związanego z wynagrodzeniem za bezumowne korzystanie z lokalu (łącznie na podstawie trzech faktur Vat dotyczyło to podatku w kwocie 4.159,83 zł). W niniejszej sprawie strona powodowa zastosowała wobec pozwanego różne formy dokumentacyjnego obciążania za bezumowne korzystanie z lokalu. Jednym razem były to noty obciążeniowe nie zawierające podatku Vat, innym razy faktury Vat w których wyszczególniony został ten składnik wynagrodzenia. Przyczyn wskazanych różnic strona powodowa nie wykazała (art. 6 k.c.). W ocenie Sądu w przypadku wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z lokalu opodatkowaniem podatkiem Vat nie znajduje uzasadnienia. W przypadku bezumownego korzystania z cudzej własności właścicielowi przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za bezprawne korzystanie z jego nieruchomości.

Zapłata określonej kwoty pieniężnej wiąże się z prawem żądania naprawienia wynikłej szkody z tytułu bezprawnego korzystania z nieruchomości. Żądanie wynagrodzenia (roszczenia pieniężnego) w swojej istocie nie stanowi należności za wykonanie usług, lecz odszkodowanie. Przedmiotowego odszkodowania nie można traktować jako należności z tytułu świadczenia usługi, jest bowiem rekompensatą za niemożność pobierania pożytków i używania nieruchomości w okresie bezumownego korzystania. Materiał dowodowy, zgromadzony w analizowanej sprawie, uzasadnia wnioszek, że powód nigdy nie wyraził zgody na zajmowanie przez pozwanego spornej nieruchomości, ani w sposób wyraźny, ani dorozumiany (zostało wniesione powództwo o eksmisję) a tym samym, wynagrodzenie jemu przysługujące nie spełnia kryteriów, określonych w art. 5 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ustawy z 11 marca 2014 r. o podatku od towarów i usług.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 100 k.c. i 98 § 11 k.p.c. Proporcje wygrany - przegrany wyniosły 95% na korzyść strony powodowej, a zatem w takim stosunku należy się zwrot kosztów postępowania.

Powód apelacją zaskarżyła niniejszy wyrok w całości , zarzucając:

- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią materiału zebranego w sprawie,

- niewyjaśnienie okoliczności faktycznych sprawy istotnych dla jej rozstrzygnięcia, poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, iż materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie uzasadnia wnioszek, że powód nigdy nie wyraził zgody na zajmowanie przez pozwanego spornej nieruchomości, ani w sposób wyraźny, ani dorozumiany, za czym zdaniem Sądu I instancji przemawia fakt wniesienia przez stronę powodową powództwo o eksmisję, jak również poprzez przyjęcie iż strona powodowa nie wykazała przyczyn stosowania różnych form dokumentacyjnego obciążania pozwanego za bezumowne korzystanie z lokalu, braku odniesienia się do uwag zawartych w zakwestionowanych przez Sąd I instancji fakturach nr (...) (...) z dnia 15.04.2020 r. na kwotę 3 898,95 zł w tym podatek VAT 729,07 zł za okres od 22.01.2020 r. do 31.01.2020 r., nr (...) (...) z dnia 15.04.2020 r. na kwotę 12 365,68 zł w tym podatek VAT 2 312,20 zł za okres 01.02.2020 r. do 29.02.2020 r., nr (...) (...) z dnia 15.04.2020 r. na kwotę 5 981,43 zł w tym podatek VAT 1118,40 zł za okres 01.03.2020 r. do 15.03.2020 r. o treści „wprowadzenie opłat z tytułu bezumownego użytkowania na fakturze VAT od dnia 22.01.2020 r., zgodnie z pismem (...) z dnia 21.01.2020 r.

- naruszenie prawa materialnego tj.:

- art. 6 k.c. również poprzez przyjęcie iż strona powodowa w przedłożonych w sprawie dokumentach nie wykazała przyczyn stosowania różnych form dokumentacyjnego obciążania pozwanego za bezumowne korzystanie z lokalu,

- art .5 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ustawy z dnia 11 marca 2014 o podatku od towarów i usług, poprzez przyjęcie, iż w związku z wniesieniem przez stronę powodową powództwa o eksmisję p-ko pozwanemu, wynagrodzenie przysługujące stronie powodowej nie spełnia kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 pkt 1 w zw. z ar 8 ustawy z dnia 11 marca 2014 o podatku od towarów i usług, a tym samym brak jest możliwości naliczania rzez stronę pozwana podatku VAT, w sytuacji gdy w okresach bezumownego korzystania przez pozwanego objętych nieuznanymi przez Sąd I instancji, pozwany miał zgodę powoda na korzystanie z lokalu

- dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci dowodu z pisma pozwanego z dnia 17.12.2019 r oraz pisma powoda znak: (...) z dnia 21.01.2020 r. gdyż uwagi na brak kwestionowania przez pozwanego zarówno zasadności, jak i wysokości dochodzonego pozwem roszczenia oraz dołączonych do pozwu dowodów w postaci dokumentów księgowych w postaci faktur Vat i not księgowych, jak również zestawienia zaległości z tytułu bezumownego korzystania z lokalu za okres od 17.12.2019 r. do 31.08.2020 r., powód w dalszych pismach procesowych z dnia 24 września 2021 r. i z dnia 28 grudnia 2021 r. nie powoływał powyższych pism jako dowód w sprawie, konieczność przeprowadzenia dowodu z pisma pozwanego z dnia 17.12.2019 r oraz pisma powoda znak: (...) z dnia 21.01.2020 r. wyniknęła na etapie postępowania apelacyjnego.

W oparciu o powyższe powód wniósł o :

- o zmianę pkt 1 przedmiotowego wyroku poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kwoty 93.720,30 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot i dat szczegółowo wyszczególnionych w pozwie,
- uchylenie pkt 2 przedmiotowego wyroku w zakresie oddalenia powództwa w pozostałym zakresie,
- zmianę pkt 3 wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10 087 zł tytułem kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego wg norm prawem przepisanych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Pozwany nie wniósł odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Na wstępie wskazać trzeba, że Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji i poczynione na ich podstawie rozważania prawne, uznając je za własne. Tym samym - co do zasady - brak jest podstaw do uwzględnienia apelacji powoda, z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia prawa procesowego, koncentrującego się w istocie na szeroko rozbudowanej argumentacji naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz łączącego się z tym zarzutem niewyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla jej rozstrzygnięcia oraz błędu w ustaleniach faktycznych, poprzez naruszenie obowiązku wszechstronnego rozważenia całości materiału dowodowego i dokonanie ustaleń faktycznych jedynie na podstawie dowodów korzystnych dla jednej z stron, z pominięciem korzystnych dla drugiej strony. W tym kontekście należy wskazać, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, iż „dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie można poprzestać na stwierdzeniu, że dokonane ustalenia faktyczne są wadliwe, odnosząc się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Niezbędne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu w zakresie ustaleń. Skarżący powinien zwłaszcza wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez sąd przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im taką moc przyznając” (zob. postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 52753; wyrok SN z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925). Ponadto Sąd Najwyższy wielokrotnie w swoim orzecznictwie wskazywał, że „jeżeli wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z zebranego materiału dowodowego są logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena tego sądu nie narusza przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby z materiału tego dawały się wysnuć również wnioski odmienne. Tylko wówczas, gdy brakuje logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez sąd orzekający ocena dowodów może być skutecznie podważona” (Zob. m.in. wyrok SN z 7.10.2005 r., IV CK 122/05, LEX nr 187124).

Należy zatem stwierdzić, iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. wymaga nie polemiki, lecz wskazania, że Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd doniosłości (wadze) poszczególnych dowodów, ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu pierwszej instancji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty apelacji, w tym także zarzut błędu w ustaleniach k.p.c., nie mają żadnego merytorycznego uzasadnienia, a jedynie charakter polemiki z oceną dokonaną przez Sąd I instancji.

W związku z faktem, że wnioski apelacji oparte były na zakwestionowaniu ustaleń stanu faktycznego i budowania na tym zarzutu naruszenia prawa materialnego, konsekwencją bezzasadności tych zarzutów, jest braku podstaw do uwzględnienia apelacji.

Odnosnie wniosków dowodowych podniesionych w apelacji należy nadto dodać, że są one spóźnione, mając na uwadze treść art. 381 k.p.c..

Dlatego też Sąd Apelacyjny uznając apelację za bezzasadną, orzekł jak w sentencji.

Wobec faktu, że pozwany nie wniósł odpowiedzi na apelację, brak było podstaw do orzekania o kosztach o kosztach postępowania apelacyjnego pomiędzy stronami. Jedyne na marginesie należy zaznaczyć, że żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, zawiera się w sentencji wyroku oddalającego apelację powoda.